

10 сер.

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
_____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОМПАРАТИВІСТСЬКІ СТУДІЇ УКРАЇНСЬКОГО ТА
ЗАРУБІЖНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
для студентів

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальності 035 Філологія
Освітнього рівня другого (магістерського)
Спеціалізації 035.01 Українська мова та література
Освітньої програми 035.01.04 Зарубіжна література та світова художня
культура



Київ-2019

Розробники:

Гальчук Оксана Василівна, доктор філологічних наук, доцент, професор
кафедри світової літератури

Викладачі:

Гальчук Оксана Василівна, доктор філологічних наук, доцент, професор
кафедри світової літератур

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри світової
літератури

Протокол № 3 від « 6 » листопада 2019 р.

Завідувач кафедри _____

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Зарубіжна
література та світова художня культура» 06.11. 2019 р.

Гарант освітньої програми _____

(Ковбасенко Ю. І.)

Робочу програму перевірено _____ 2019 р.

Заступник директора _____

Пролонговано:

на 20 / 20 н.р. _____ (____), « » 20 р., протокол № _____

на 20 / 20 н.р. _____ (____), « » 20 р., протокол № _____

на 20 / 20 н.р. _____ (____), « » 20 р., протокол № _____

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
5. КАРТКА.....	22
6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ.	
• СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ...	23
• ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ЇЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	24
• ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	27
• ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ.....	31
7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	40
8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ.....	43

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Компаративістські студії українського та зарубіжного літературознавства		
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	
Курс	5	
Семестр	9	
Кількість змістових модулів з розподілом		
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, у тому числі:	120	
Аудиторні	32	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	50	
Форма семестрового контролю	Іспит	

9. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Компаративістські студії українського та зарубіжного літературознавства» є складником підготовки магістрів спеціальності «Зарубіжна література і світова художня культура».

Метою викладання навчальної дисципліни «Компаративістські студії українського та зарубіжного літературознавства» є системно ознайомити студентів з історією, теорією і практикою компаративних досліджень, навчити самостійно проводити порівняльні студії різних рівнів.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є

- систематизація і поглиблення знань з історії української і зарубіжної компаративістики;
- вміння схарактеризувати основні тенденції порівняльних студій українського і зарубіжного літературознавства та їхню національну специфіку;
- вдосконалювати вміння студентів аналізувати й зіставляти художні твори та явища всього жанро-видового спектру; забезпечити максимально повне володіння студентами фактичним матеріалом з курсу, а також їх термінологічну грамотність;
- спрямовувати увагу на ознайомлення з творчістю кращих вітчизняних майстрів художнього перекладу;
- формувати вміння та навички практики наукової роботи студентів під час виконання ними рефератів і доповідей з питань, відведених на самостійне опрацювання тощо;
- розвивати художній смак і творчу уяву студентів.

10. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Результатами навчання за дисципліною «Компаративістські студії українського та зарубіжного літературознавства» є оволодіння такими

Загальними компетентностями:

ЗК 1. Обізнаність та розуміння філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямків і закономірностей розвитку вітчизняної науки в умовах глобалізації й інтернаціоналізації.

ЗК 2. Володіння загальною та спеціальною методологією наукового пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності.

ЗК 3. Опанування навичок проведення аналітичної та експериментальної наукової діяльності; організація, планування та прогнозування результатів наукових досліджень.

ЗК 4. Ініціювання та виконання наукових досліджень, результатом яких є одержання нових знань.

ЗК 5. Генерування нових ідей (креативність), абстрактне мислення, вміння пристосовуватись до нових умов та ситуацій.

ЗК 6. Досконале володіння українською та іноземними мовами з метою здійснення наукової комунікації, міжнародного співробітництва, відстоювання власних наукових поглядів.

ЗК 7. Здатність спілкуватися з різними цільовими аудиторіями, використовуючи відповідну лексику, методи, техніки та прийоми.

ЗК 8. Застосування сучасних інформаційних і комунікаційних технологій, включаючи методи отримання, обробки та зберігання наукової інформації.

ЗК 9. Набуття ораторської майстерності для публічного представлення і захисту наукових результатів, публічного виступу на вітчизняних та міжнародних наукових форумах, конференціях і семінарах.

ЗК 10. Удосконалення педагогічної майстерності, педагогічної техніки, професійних вмінь майбутніх вчених, викладачів вищої школи.

Фаховими компетентностями:

ФК 1. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, організовувати, планувати, реалізовувати та презентувати наукове дослідження фундаментального та/або прикладного спрямування.

ФК 2. Спроможність аналізувати, оцінювати та порівнювати різноманітні теорії, концепції та підходи з предметної сфери наукового дослідження, робити відповідні висновки, надавати пропозиції та рекомендації.

ФК 3. Здатність формулювати та вирішувати сучасні наукові й практичні проблеми, організовувати і проводити науково-дослідну та експериментально-дослідницьку діяльність за обраним напрямом.

ФК 4. Пошук, оброблення, аналіз і контекстуалізація значного обсягу наукової інформації з різних джерел, інтерпретація результатів наукових досліджень.

ФК 5. Виконання оригінальних наукових досліджень у галузі філології на високому фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання, з акцентом на актуальних загальнодержавних проблемах з використанням новітніх методів наукового пошуку.

ФК 6. Розумітися на специфіці участі у національних та міжнародних грантах, що відповідають проблематиці дослідження молодого вченого; здатність оцінити рівень показників якості та інноваційні ризики комерціалізації проектних розробок у галузі філологічних наук.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 120 години, із них:

16 год. – лекції

16 год. – семінарські заняття

8 год. – модульний контроль

50 год. – самостійна робота

30 год. – іспит

11.СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Модульні контроль	
Змістовий модуль 1: Компаративна поетика							
Тема 1. Основи компаративної поетики	2	2					
Тема 2. Інтертекстуальність як поетикальне явище	2	2					
Тема 3. Особливості сучасного етапу української і зарубіжної компаративістики	12						12
Тема 4. Антропологічний метод сучасної компаративістики	2		2				
Тема 5. Студії міфопоетичних текстів	2		2				
Модульний контроль	2					2	
Змістовий модуль 2: Діахронічний зріз української літератури: компаративний аспект							
Тема 6. Антична інтертекстуальність у компаративних студіях	2	2					
Тема 7. Біблійна інтертекстуальність у компаративних студіях	2	2					
Тема 8. «Західний» і «східний» вектор українських компаративістських студій	12						12
Тема 9. Специфіка побутування ТСО в українському літературному континуумі як предмет дослідження	2		2				
Тема 10. Специфіка побутування прецедентних образів у західноєвропейській літературі як предмет дослідження	2		2				
Модульний контроль	2					2	
Змістовий модуль 3: Психоаналітичний і герменевтичний аспекти у сфері компаративістики							
Тема 11. Художній текст у світлі психоаналітичних студій	2	2					
Тема 12. Герменевтичний вимір сучасної компаративістики	2	2					

Тема 13. Основні концепти психоаналітичних досліджень української і зарубіжної компаративістики	12						12
Тема 14. Образ картини світу в компаративних дослідженнях	2		2				
Тема 15. Компаративний аналіз твору крізь психоаналітичну призму	2		2				
Модульний контроль	2					2	
Змістовий модуль 4: Імагологічний і постколоніальний аспекти компаративістики							
Тема 16. Імагологічний вимір компаративістських досліджень	2	2					
Тема 17. Постколоніальні студії сучасного літературознавства	2	2					
Тема 18. Основні концепти постколоніальних та імагологічних досліджень української і зарубіжної компаративістики	14						14
Тема 19. «Свій» і «Чужий» у компаративістських дослідженнях	2		2				
Тема 20. Образи імперії і колонії в постколоніальних студіях. Література і імперська міфоідеологія	2		2				
Модульний контроль	2					2	
Іспит	30						
Разом:	120	16	16			8	50
Усього:	120	16	16			8	50

12.ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

КОМПАРАТИВНА ПОЕТИКА (54 бали)

ТЕМА 1.

Основи компаративної поетики

Компаративна поетика серед різновидів порівняльної типології. Її структура (тематологія, жанрова і стильова типологію) і завдання – здійснювати зіставне вивчення національних літературних традицій тощо. Основи порівняльної поетики як науки (праці О.О.Потебні, В. Шерера, І Франка, О. Веселовського). Зразки компаративного аналізу в галузі поетики в ХХ ст. (формалісти, структуралісти, неокритики, неокласики та ін.).

Літературний код як багаторівнева структура літературного твору: фоніка, ритміка, поетичний синтаксис, поетична лексика, нарація, тематика, образна система, композиція, жанрові форми, код доби (школи, напрям), авторський ідеолокт. Множинність інтерпретації літературного коду.

Поліваріантність семантики категорії «поетика». Зарубіжні і українські теоретики в пошуках інтерпретацій структуротвірних категорій і понять поетики.

Література:

Барт Р. Введение в структурный анализ повествовательных текстов // Зарубежная эстетика и теория литературы. Москва: Изд-во Моск. ун-та, 1987. С. 387—422.

Борев Ю. Б. Эстетика. Москва: Политиздат, 1988. 496 с.

Волков И. Ф. Творческие методы и художественные системы. Москва: Искусство, 1978. 264 с.

Гаспаров М. Л. Художественный мир писателя: тезаурус формальный и тезаурус функциональный (М. Кузмин, «Сети», Ч. III) // Проблемы структурной лингвистики. 1984. Москва: Наука, 1988.

Лотман Ю. М. Структура художественного текста. Москва: Искусство, 1970. 384 с.

Мукаржовский Я. Искусство как семиологический факт. Чешская и словацкая эстетика XIX—XX веков: в 2 т. Т. 2. Москва: Искусство, 1985. С. 81—89.

ТЕМА 2.

Інтертекстуальність як поетикальне явище

Підґрунтя теорії інтертекстуальності (М. Бахтін, Ю. Тинянов, Ф. де Соссюр). Вплив на теорію інтертекстуальності концепція діалогічності М. Бахтіна, теорії пародії Ю. Тинянова.

Концепції інтертекстуальності Ю. Кристевой, Р. Барта. Текст як інтертекстуальна гра. Прояви інтертекстуальності на таких рівнях структури художнього твору, як жанр, мотив, позиція наратора, читача тощо. Проблема мотивації інтертекстуальних стосунків і жанрової диференціації. Категорія інтерпретанта.

Компаративістика «без берегів». Поняття «ризом» (Ж.Дельоз, Ф. Гваттарі). Основні властивості (принципи) ризом: принцип зв'язку та гетерогенності; принцип множинності; принцип незначущого розриву;

принцип картографії та декалькомації. Форми і класифікації міжтекстуальних відношень

Література:

Барт Р. Від твору до тексту. *Антологія світової літературно-критичної думки XX ст.* Львів, 1996.

Барт Р. Текстуальний аналіз “Вальдемара” Едгара По. *Антологія світової літературно-критичної думки XX ст.* Львів, 1996.

Ильин И.П. Интертекстуальность. Современное зарубежное литературоведение. Энциклопедический справочник. Москва, 1996.

Косиков Г.К. Ролан Барт – семиолог, литературовед. *Избранные работы.* Москва, 1989.

Ямпольский М. Память Тиресия. Москва, 1989.

СЕМІНАРСЬКЕ №1. Антропологічний метод сучасної компаративістики

СЕМІНАРСЬКЕ №2. Студії міфопоетичних текстів

Змістовий модуль 2.

ДІАХРОНІЧНИЙ ЗРІЗ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ: КОМПАРАТИВНИЙ АСПЕКТ (54 бали)

ТЕМА 3.

Антична інтертекстальність у компаративних студіях

Античність як текст у світлі культурології і семіотики. Ознаки прецедентного тексту. Мотиваційний дискурс дослідження античної інтертекстуальності. Діапазон термінологічних сполук на позначення рецепції античного тексту. Феномен української античності в діахронічному зрізі.

Література:

Антична культура і вітчизняна філософська думка. Київ : Знання, 1990. 48 с.

Античная поэтика. Риторическая поэтика и литературная практика. Москва : Наука, 1991. – 256 с.

Античное наследие в культуре Возрождения. Москва : Наука, 1984. 285 с.

Античное наследие в культуре России. Москва : Изд. РНИИ культурного и природного наследия, 1995. 260 с.

Античность и новое время : диалог языков и культур. Вып. 456. Москва. : Изд-во МГЛУ, 2000. 114 с.

Античность и современность сквозь призму мифа об Атридах. Москва : Школа-Пресс, 1996. 768 с.

Античность как тип культуры. Москва : Наука, 1988. – 334 с.

Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. Львів : Літопис, 2002. 832 с.

Антофійчук В., Нямцу А. Проблеми поетики традиційних сюжетів та образів у літературі. Чернівці : Рута, 1997. 200 с.

ТЕМА 4.

Біблійна інтертекстальність у компаративних студіях

Специфіка Біблії як сакрально-дидактичної книги, що утверджує Слово як істину, де зображувально-поетичні елементи є вторинними. Відтворення відчуття крихкості матеріального світу, його рух до Бога, постійна присутність Всевидячого Ока як мотивація авторів Біблії.

Утвердження таких основоположних понять, як монотеїзм, совість, свідомість тощо. У результаті Біблія стає інтертекстом світової культури.

Біблійна концепція світу й людини. Література сакральна і художня. Особлива роль Біблії у формуванні середньовічного світогляду. Проблема перекладу Біблії. Статуси сакральних мов і сакральної літератури. Основні напрями дослідження проблеми «Біблія як література».

Література:

Абрамович С.Д. Біблія як форманта філологічної культури. Київ; Чернівці : Рута, 2002. 230 с.

Абрамович С. Біблія та сьогодення культура: актуальні проблеми української духовної розбудови. Кам'янець-Подільський : Абетка Нова, 2009. 134 с.

Абрамович С. Біблія та формування сакрального простору європейської митецької культури. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. 150 с.

Біблія як інтертекст світової літератури: монографія. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2011. 297 с.

Богачевська І. Християнська наративна традиція: методологія філософсько-релігійнознавчого аналізу. Київ : Світ знань, 2005. 236 с.

СЕМІНАРСЬКЕ №3. Специфіка побутування ТСО в українському літературному континуумі як предмет дослідження

СЕМІНАРСЬКЕ №4. Специфіка побутування прецедентних образів у західноєвропейській літературі як предмет дослідження

Змістовий модуль 3.

**ПСИХОАНАЛІТИЧНИЙ І ГЕРМЕНЕВТИЧНИЙ АСПЕКТИ У
СФЕРІ КОМПАРАТИВІСТИКИ (54 бали)**

ТЕМА 5.

Художній текст у світлі психоаналітичних студій

Історичні етапи розвитку психоаналізу: дофрейдистський, класичний (фрейдистський), сучасний (постмодерністський). Аналізуючи текст через призму фрейдівського психоаналізу, дослідники акцентують на прихованих пластах тексту, його природі неусвідомленого, через те і герої цього тексту постають як носії несвідомих комплексів, неврозів, неподоланого едіпового комплексу. Юнгіанська психоаналітична інтерпретація буде спрямовуватись до аналізу виявів колективного несвідомого на рівні змісту і форми, тобто, до аналізу образів, символів, архетипів. За лаканівською інтерпретацією, героїв художніх текстів розглядають як розмиті, невизначені скупчення означників навколо відповідного імені. Звідси «уявне» прочитання новітніх текстів.

Психоаналіз як герменевтика: критика психоаналітичної теорії і практики. Психоаналітичні методології.

Література:

Грюнбаум, А. Отживает ли фрейдистский психоанализ свой век. *Вопросы философии*. 2006. № 1. С. 173 – 174.

Поппер, К. Р. Предположения и опровержения: Рост научного знания [Текст] / К.Р. Поппер. – М.: ООО «Издательство АСТ»; ЗАО НПЛ «Ермак», 2004. – 638 с.

Рикер, П. Герменевтика и метод социальных наук. Москва: Изд. центр «Academia», 1995. С. 3 – 18.

Рикер, П. Конфликт интерпретаций. Очерки о герменевтике. Москва: «КАНОН-пресс-Ц»; «Кучково поле», 2002. 624 с.

Старовойтов, В. В. Современный психоанализ – смена парадигмы мышления. *История философии*. 2001. № 8. С.46 – 65.

Филатов, Ф. Р. Три этапа становления теоретического психоанализа. *Московский Психотерапевтический Журнал (Теоретикоаналитическое издание)*. 2007. № 2 апрель-июнь. С. 31 – 43.

Хабермас, Ю. Познание и интерес. *Философские науки*. № 1. 1990. С. 90 – 99.

Зборовська Н. Психоаналіз і література. Київ: Монограф, 2005.

ТЕМА 6.

Герменевтичний вимір сучасної компаративістики

Теоретичні підходи щодо сутності та визначення герменевтики як сучасної наукової дисципліни. Особливості розвитку та основні напрямки дослідження цієї науки. Історико-гносеологічний, історико-психологічний, порівняльно-історичний напрями герменевтичних досліджень. Герменевтичний підхід базується на таких принципах: принцип евристичності, принцип когнітивності, принцип мовленнєво-розумової активності читача, принцип інтерпретації прочитаного, принцип діалогізму та принцип циклічності.

Специфіка і перспективи герменевтичного аналізу тексту.

Література:

Іванишин П. В. Національно-екзистенціальна інтерпретація (основні теоретичні та прагматичні аспекти). Дрогобич: Відродження, 2005.

Карпенко З. С. Герменевтика психологічної практики. Київ : РУТА, 2001. 160 с.

Квіт С. М. Основи герменевтики. Київ : Академія, 2003. 192 с.

Кошарний С. Біля джерел філософської герменевтики. Київ, 1992.

Рикер П. Конфликт интерпретаций. Очерки о герменевтике. Москва : Медиум, 1995. 416 с.

Юркевич Е. Н. Герменевтические идеи в восточнославянской философской традиции. Харків, 2002.

Шлейермахер Ф.. Герменевтика. СПб.: Европейский Дом, 2004. 242 с.

СЕМІНАРСЬКЕ №5. Образ картини світу в компаративних дослідженнях

СЕМІНАРСЬКЕ №6. Компаративний аналіз твору крізь психоаналітичну призму

Змістовий модуль 4.

ІМАГОЛОГІЧНИЙ І ПОСТКОЛОНІАЛЬНИЙ АСПЕКТИ КОМПАРАТИВІСТИКИ (54 бали)

ТЕМА 7.

Імагологічний вимір компаративістських досліджень

Імагологічний текст як літературний твір. Наукова генеза імагології. Школа «Анналів». Зміна парадигми імагологічних досліджень. Специфіка імагологічного літературного образу. «Я» і «Інший». Імагологічний літературний образ як ансамблем уявлень та ідей про Іншого, не-свій світ і культуру. Імагологічний образ на перехресті проблем ідеологічних і культурологічних, нерідко й політичних.

Імагологічні дослідження І. Франка як демонстрація процесу розрізнення Свого та Іншого, що перебували в межах одного державного

утворення. Вектори сучасних імагологічних студій: ті, які аналізують опис Іншого як історичний документ; які змальовують цілий комплекс соціальних і культурних положень у літературному аналізі; які «екзаменують» авторський міф у світлі імагологічного горизонту певного періоду

Література:

- Бубер М. Я и Ты. Москва: Высш. шк., 1993. 175 с.
- Вальденфельс Б. Топографія Чужого: студії до феноменології Чужого: посібник з філософських дисциплін. Київ : ППС–2002, 2004. 206 с.
- Гачев Г. Национальные образы мира. Космо–Психо–Логос. Москва : Прогресс– Культура, 1995. 480 с.
- Конрад Н.И. К вопросу о литературных связях. *Запад и Восток* : статті. Москва: Наука, 1972. С. 315-343.
- Конрад Н.И. Проблемы современного сравнительного литературоведения связях. *Запад и Восток* : статті. Москва: Наука, 1972. С. 290-313.
- Наливайко Д.С. Спільність і своєрідність: Українська література в контексті європейського процесу. Київ: Дніпро, 1988. 395 с.
- Наливайко Д.С. Літературна імагологія: предмет і стратегії. *Теорія літератури й компаративістика* : статті, розвідки. Київ: ВД „Києво-Могилянська академія”, 2006. С. 91-103.
- Сміт Е. Національна ідентичність. Київ: Основи, 1994. 223 с.
- Чужое: опыты преодоления: Очерки из истории культуры Средиземноморья. Москва: Алетейа, 1999. 380 с.

ТЕМА 8.

Постколоніальні студії сучасного літературознавства

Формування методологічної основи постколоніальних студій. Дискурс орієнталізму наприкінці 1980-х рр. Від орієнталізму до дослідження антиімперських стратегій. Теоретичні аспекти постколоніалізму як інтерпретаційної стратегії в сучасному українському літературознавстві. Двовимірність українського постколоніального дискурсу

Постколоніалізм як явище світоглядної трансформації активно артикулюється в сучасних літературознавчих студіях. Означений напрям, спрямований на осмислення наслідків колоніального правління, становить сферу наукових інтересів вітчизняних науковців В. Агеєвої, Т. Гундорової, П. Іванишина, С. Павличко, М. Павлишина, М. Рябчука, М. Шкандрія, О. Юрчук, О. Сінченка та інших.

Література:

- Агеєва В.П. Психоаналіз соцреалізму: лірика Максима Рильського періоду зламу. *Наукові записки НаУКМА*. Т. 98 : Філологічні науки. 2009. С. 11 – 24.
- Булавка Л. Художник и власть: перпендикулярно мифу. *Политический класс*. 2009. N 1 (49). С. 96–112.
- Гюнтер Х. Архетипы советской культуры. *Соцреалистический канон: сб. ст.* Санкт-Петербург: «Академический проект», 2000. С. 743–784.
- Дзюба І. Література соціалістичного абсурду (Твори українських радянських письменників 30-х років про індустріалізацію, колективізацію, розкуркулення, голод). *Сучасність*. 2003. № 1. С. 88–112.
- Маркузе Г. Одномерный человек. Исследование идеологии Развитого Индустриального Общества. Москва: REFL-book, 1994. 368 с.
- Масенко Л. Мова радянського тоталітаризму. Київ: Кліо, 2017. 240 с.

- Потапенко Л. Постколоніалізм як феномен літературознавчого дискурсу. *Гуманітарний вісник. Серія: Іноземна філологія: зб. наук. пр.* 2008. № 13. С.13–16.
- Саїд Е. Культура й імперіалізм. Київ: Критика, 2007. 608 с.
- Саїд Е. Орієнталізм. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 511 с.
- Сеник Л. Національна ідентичність української літератури в умовах тоталітаризму: 30-ті роки і пізніше (проблема літературної опозиції). *Матеріали III конгресу Міжнародної асоціації україністів (Харків, 26-29 серпня 1996 р.): Літературознавство.* Київ: АТ «ОБЕРЕГИ», 1996. С. 44–50.
- Слемон С., Тіффін Г. Постколоніальна критика. *Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.* Львів: Літопис, 1996. С. 536–539.
- Співак Г. Ч. В інших світах: Есеї з питань культурної політики. Київ: ВД «Всесвіт», 2006. 480 с.
- Співак Г. Ч. Чи може підпорядковане промовляти? *Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.* Львів: Літопис, 1996. С. 540–543.
- Томпсон Е. Трубадури імперії: Російська література і колоніалізм. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2006. 368 с.
- Юрчук О. У тіні імперії. Українська література у світлі постколоніальної теорії. Київ: Академія, 2013. 224 с.
- Bhabha H. Nation and Narration. London: Routledge, 2008. 334 p.

СЕМІНАРСЬКЕ №7 «Свій» і «Чужий» у компаративістських дослідженнях

СЕМІНАРСЬКЕ №8. Образи імперії і колонії в постколоніальних студіях

КЛЮЧОВІ ПОНЯТТЯ:

літературна компаративістика, контактна генетика, типологія, імагологія, міжлітературний процес, міжлітературні зв'язки, міфологічний фактор у літературі, міфотворчість, міфологема, міфема, міфопоетична парадигма, реміфологізація, деміфологізація, ремінісценція, алюзія, стилізація, цитація; міжлітературний процес, міжлітературні зв'язки, “неоміф”, “вторинна міфологія”, інтертекстуальність, гіпертекст, компаративне дослідження, моделювання, рецепція, інтерпретація, трансформація, інтермедіальність

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Компаративістські студії українського та зарубіжного літературознавства» завершується *іспитом*

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

СЕМІНАРСЬКЕ №1

ТЕМА: АНТРОПОЛОГІЧНИЙ МЕТОД СУЧАСНОЇ КОМПАРАТИВІСТИКИ

1 етап.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Антропоцентризм як проблема філософії Григорія Сковороди. Антропологічна складова літературознавчої філософії Д. Чижевського.
2. Досягнення українських науковців у царині літературознавчої антропології (Р. Гром'як, О. Галета, І. Папуша, Я. Поліщук, М. Ткачук, Л. Тарнашинська та ін.).
3. Естетичні проблеми сучасної філософської антропології.
4. Літературна антропологія як реакція на запити часу щодо зображення людини в різних аспектах її буття, її цілісного бачення через тканину художнього тексту.

Література:

- Андрусів С. М. Антропологія літератури – літературна антропологія – літературознавча антропологія (до семантики терміна). *Філологічні науки* : Літературознавство. 2010. Вип. 11. С. 5-8.
- Изер В. К антропологии художественной литературы. *Новое литературное обозрение*. 2008. № 6 (96). С. 7-21.
- Марковський М. П. Антропологія, гуманізм, інтерпретація. *Теорія літератури в Польщі* : Антологія текстів. Друга половина XX – початок XXI ст. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. С. 491-503.
- Підлесецька О. О. Антропологічна перспектива літературознавчих текстів. URL: [file:///D:/User/Downloads/Vznu fi 2015 2 14%20\(4\).pdf](file:///D:/User/Downloads/Vznu fi 2015 2 14%20(4).pdf).
- Поліщук Я. О. Антропологічна перспектива в літературознавстві. *Філологічні семінари*. К., 2013. Вип. 16: Парадигма сучасного літературознавства : світовий контекст. С. 26-31.
- Поліщук Я. О. Літературна антропологія як актуальна наукова пропозиція. URL: <file:///D:/User/Downloads/64-154-1-PB.pdf>.
- Тарнашинська Л. Б. Літературознавча антропологія : новий методологічний проект у дзеркалі філософських аналогій. *Слово і Час*. 2009. № 5. – С. 48- 61.

2 етап.

ТЕМИ ПИСЬМОВИХ РОБІТ:

1. Парадигма сучасного літературознавства.
2. Антропологічна складова художньо-філософської концепції Г.Сковороди.
3. Антропологічні концепти крізь призму художньої образності поезії київських неокласиків.
4. Антропологічні домінанти філософсько-естетичної системи шістдесятників.
5. Естетико-антропологічна складова авторського тексту репрезентантів «празької школи».
6. Антропологічний дискурс у дисидентському метатексті.
7. Художня антропологія лірики представників «нью-йоркської школи»: індивідуальні модуси творчої репрезентації.

СЕМІНАРСЬКЕ №2

ТЕМА: СТУДІЇ МІФОПОЕТИЧНИХ ТЕКСТІВ

1 етап

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Ритуально-міфологічний підхід у вивченні літератури М.Бодкін, Р.Чейз, А.Веселовський, Н.Фрай).
2. Структурно-лінгвістичні та семантичні дослідження міфотекстів (О.Фрейденберг, М.Бахтін, О.Лосєв, Є.Мелетинський, В.Іванов, В.Топоров, С.Аверинцев, Ю.Лотман).
3. Політичні та ідеологічні міфи (Р.Барт про міф як інструмент політичної демагогії; М.Еліаде: соціалізм як новий есхатологічний міф. Проблеми політичних міфів у творах Ж.Сореля, Р.Нібура, Х.Хетфілда, Дж.Маркуса). Міфологічна модель радянської ідеології (за Є.Мелетинським).
4. Міфотворчість як тенденція ХХІ століття. Пошуки нераціоналістичних шляхів розвитку людської культури.

Література:

- Голосовкер Я.Э. Логика мифа. – М.: Наука, 1987.
- Найдыш В.М. Философия мифологии. От античности до эпохи романтизма. – М.: Гардарики, 2002. – 554.
- Лосев А.Ф. Философия. Мифология. Культура. - М., 1991.
- Кэмпбел Дж. Мифы, в которых нам жить. – К., 2002.
- Фрейденберг О.М. Миф и литература древности. М., 1977.
- Лотман Ю.М. Символ в системе культуры мифологии // Труды по знаковым системам. Тарту, 1987, Т.21.
- Мелетинский Е.М. Миф и историческая поэтика фольклора. - М., 1977.
- Барт Р. Миф сегодня // Барт Р. Мифология. М. 2000.
- Кессиди Ф.Х. От мифа к логосу. - М., 1972.
- Леви-Стросс К. Первобытное мышление. - М., 1995.
- Лисюк Н.А. Сутність міфу та його функції. – К.: вид-во Укр. Фітосоціологічного центру, 2003.
- Лобок А.М. Антропология мифа. Екатеринбург, 1997.
- Лосев А.Ф. Очерки античного символизма и мифологии. - М., 1993.
- Фрезер Дж.Дж. Золотая ветвь: Исследование магии и религии. – М., 1998.
- Фрейд З. Тотем и табу. - М., 1997.
- Элиаде М. Аспекты мифа. - М., 1995.

2 етап.

ТЕМИ ПИСЬМОВИХ ПОВІДОМЛЕНЬ

1. Основні тенденції міфологізації в античній літературі (відданість міфам (Есхіл), глузування з міфів (Аристофан); кореляція міфів із філософським осмисленням історії та релігії (Вергілій)).
2. Дві ренесансні моделі світу: орієнтована на античну міфологію оптимістична (Дж.Боккаччо, В.Шекспір, Ф.Рабле) і орієнтована на низинну демонологію трагічна (А.Дюрер, Х.Босх, П.Брейгель Старший).
3. Біблійна міфологія в літературі бароко (П. Кальдерон, Дж. Мільтон).
4. Раціоналізація і деміфологізація античного міфу в літературі класицизму.

5. Рух від античної до національно-язичницької, християнської міфології в добу романтизму. Міфотворчість Е.Т.А.Гофмана. Богоборництво і демонічний романтизм Дж. Байрона, П.Б. Шеллі, М. Лермонтова.

6. Деміфологізація доби реалізму.

7. Модерністська реміфологізація, апологетизація міфу як вічного символічного вираження основ людського буття та психіки. Міф в українській літературі порубіжжя (І.Франко, М.Коцюбинський, Леся Українка, О.Кобилянська).

8. Література ХХ століття: створення „авторських” міфів, міфологізування сучасності. Романи-міфи (Дж.Джойс, Т. Манн, Дж. Апдайк, Ф. Кафка).

9. Латиноамериканська література другої половини ХХ століття: сполучення європейського інтелектуалізму з архаїчним етнонаціональним фольклором (Ж.Амаду, Г.Маркес).

10. Сучасна авторська міфотворчість (К.Кастанеда, Дж. Фаулз, Дж. Р.Р.Толкієн, Дж.К.Ролінг, М.Павич, П.Коельо).

СЕМІНАРСЬКЕ №3.

СПЕЦИФІКА ПОБУТУВАННЯ ТСО В УКРАЇНСЬКОМУ ЛІТЕРАТУРНОМУ КОНТИНУУМІ ЯК ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ

1 етап.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Теорія традиційних сюжетів і образів: система основних понять, термінологічний апарат, типологія. Співвідношення традиційних сюжетів і традиційних образів.
2. Особливості функціонування ТСО (Волков А.Р., Нямцу А.Є., Р.Т. Гром'як). Ізоморфізм традиційних образів і сюжетів. Основні аспекти їхньої адаптації (М.Шевчук).
3. Дослідження функціонування ТСО представниками «чернівецької» і «тернопільської» шкіл компаративістики.

Література:

Традиційні сюжети та образи [колективна монографія] / автор проекту і упорядник А. Р. Волков. Чернівці : Місто, 2004. 445 с.

Нямцу А.Є. Міф. Легенда. Література. Чернівці: Рута, 2007.

Волков А. Р. Традиційні сюжети та образи (нарис теорії ТСО). *Бібліотека тижневика «Зарубіжна література»*. 1998. №25-28 (89-92). С. 3-14.

Волков А. Теорія традиційних сюжетів та образів. *Зарубіжна література в школах України*. 2005. № 9. С. 63-64.

Волков А. Р. К теории традиционных сюжетов. *Сравнительное изучение славянских литератур* : Материалы конференции 18-20 мая 1971 года. Москва : Наука, 1975. С. 303-314.

Нямцу А. Е. Миф и легенда в мировой литературе: Теоретические и историколитературные аспекты традиционализации. Черновцы : ЧГУ, 1992. Ч. 1. 160 с.

Аверинцев С. С «Аналитическая психология» К.-Г. Юнга и закономерности творческой фантазии. *Вопросы литературы*. 1970. № 3. С. 113-143.

Шевчук М. Традиційний сюжет у національній літературі: аспекти адаптації.
http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/11218/Shevchuk_Tradytsiynny_syuzhet_u_natsional%27niy%20.pdf

2 етап

ТЕМИ ПИСЬМОВИХ ПОВІДОМЛЕНЬ

1. Основні напрями дослідження творів з ТСО античного походження.
2. Основні напрями дослідження з ТСО християнського походження.
3. Образ Роксолани компаративістів у творах українських, турецьких і західноєвропейських письменників як об'єкт дослідження.
4. ТСО літературного походження (Дон Кіхот, Фауст) як об'єкт дослідження українських літературознавців.
5. ТСО літературного походження (Дон Жуан) як об'єкт дослідження українських літературознавців.
6. ТСО історичного походження (І.Мазепи, Н.Махна, Б.Хмельницького, Марусі Чурай та ін.) як об'єкт дослідження українських літературознавців.

СЕМІНАРСЬКЕ №4.

ТЕМА: СПЕЦИФІКА ПОБУТУВАННЯ ПРЕЦЕДЕНТНИХ ОБРАЗІВ У ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКІЙ І АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРАХ ЯК ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ

1 етап.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Основні напрями дослідження традиційних (прецедентних) образів і мотивів у зарубіжній (французькій і німецькій) компаративістиці ((Е.Френцель, П.Меркер і Г.Людке, К.Бауергорст, Ф.Шмітт, Ж.Кальве).).
2. Основні напрями дослідження традиційних (прецедентних) образів і мотивів у зарубіжній (англійській) компаративістиці.
3. Основні напрями дослідження традиційних (прецедентних) образів і мотивів у зарубіжній (іспанській) компаративістиці.
4. Основні напрями дослідження традиційних (прецедентних) образів і мотивів у зарубіжній (американській) компаративістиці.

Література:

Ильин И.П. Современные концепции компаративистики и сравнительного изучения литератур. М.,1987
Конрад Н.И. Запад и Восток М.,1972
Смирнов И.П. Новый историзм как момент истории // И.П.Смирнов. Мегаистория. К исторической типологии культуры. М.,2002.

2 етап

ТЕМИ ПИСЬМОВИХ ПОВІДОМЛЕНЬ

1. Французьке порівняльне літературознавство другої половини ХХ ст. Діяльність Балдансперже, Азара, Ерара та ін. Досягнення і теми дискусій. Тематичний принцип порівняння.

2. «Новий компаративізм» французького порівняльного літературознавства. Тлумачення компаративістики як посередника між «Загальним» і «Світовим» літературознавством. Подолання європоцентризму.
3. Досягнення німецького порівняльного літературознавства. Рюдигер, Дизерінк, Кайзер, Шмелінг. Звернення до «рецептивної естетики».
4. Включення в компаративістських теорію німецьких компаративістів різних літературознавчих парадигм. Теза подолання позитивістської французької та формалістської американської шкіл.
5. Англо-американська компаративістика ХХ століття. Особливості та близькість англійської та американської школи компаративістики. Діяльність Ремака.
6. Шляхи розвитку англо-американської школи компаративістики. Концепції Веллека.
7. Компаративізм в рамках теоретичних парадигм літературознавства кінця ХХ століття. Постмодерна модель.
8. Компаративізм і структуралізм. Міфологічна школа ХХ століття і порівняльне літературознавство.
9. Концепція інтертекстуальності і порівняльне літературознавство. Праці Ж.Женетта і їх значення для компаративістики.
10. Теорія гри Хейзінга і її роль в порівняльному літературознавстві.

СЕМІНАРСЬКЕ №5.

ТЕМА: ОБРАЗ КАРТИНИ СВІТУ В КОМПАРАТИВНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Етап 1.

1. Опрацювати працю (на вибір):

Межжсеріної Г.В. Людина в мовній картині часів Київської Русі. Київ: Вид. Центр КНЛУ, 2006. 448с.

Корнилов О.А. Языковые картины мира как производные национальных менталитетов. Москва: ЧеРо, 2003. 349 с.

Етап 2.

Підготувати доповіді на тему:

1. Художнє втілення античної моделі світу (на прикладі давньогрецької трагедії)
2. Обриси античної картини світу (на прикладі творчості Вергілія)
3. «Божественна Комедія» Данте як вербалізація картини світу Високого Середньовіччя.
4. Барокова картина світу в міжкультурному аспекті.
5. Творчість письменників-просвітителів як моделювання сучасної картини світу.
6. Особливості модерністської картини світу у творчості письменників.

7. Вербалізація образу світу у творчості письменників ХХ століття (особливості міфомоделі)

СЕМІНАРСЬКЕ №6.

ТЕМА: КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ТВОРУ КРІЗЬ ПСИХОАНАЛІТИЧНУ ПРИЗМУ

Етап 1.

Опрацювати дослідження (на вибір) і визначити, за якою із психоаналітичних методик здійснений аналіз художнього твору, виокремити основні концепти:

Вертипорох О. Психоаналітична інтерпретація: методика і практика (на матеріалі оповідання Володимира Даниленка «Солом'яний пан»)

Дем'янюк М.Б. Психоаналітична інтерпретація літературного тексту

Етап 2.

ТЕМИ ПИСЬМОВИХ ПОВІДОМЛЕНЬ

1. Г.Сковорода як об'єкт психоаналітичних студій.
2. Т.Шевченко як об'єкт психоаналітичних студій.
3. Леся Українка як об'єкт психоаналітичних студій.
4. І.Франко як об'єкт психоаналітичних студій.
5. Дж.Г.Байрон як об'єкт психоаналітичних студій.
6. Г. де Мопассан як об'єкт психоаналітичних студій.
7. Т. Манн як об'єкт психоаналітичних студій.
8. Е.Золя як об'єкт психоаналітичних студій.
9. Тенессі Вільямс як об'єкт психоаналітичних студій.
10. Дж. Апдайк як об'єкт психоаналітичних студій.

СЕМІНАРСЬКЕ №7

ТЕМА: «СВІЙ» І «ЧУЖИЙ» У КОМПАРАТИВІСТСЬКИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Етап 1.

1.Скласти словничок базових імагологічних категорій (із обов'язковим літературним фактажем у ролі ілюстрації): інонаціональне та інокультурне, етнокультурна ідентичність, самовизначення, взаємне сприйняття, етнонаціональний стереотип, автостереотип, уявлення про імідж (образ) “свого” та “іншого” культурного простору, “прецедентний феномену”, фрейм.

- 2. Опрацювати працю (на вибір):**

Наливайка Д.С. Літературознавча імагологія: Предмет і стратегії.

Шкандрій М. В обіймах імперії: Російська і українська література новітньої доби. Київ, 2004.

Капелер А. Мазепинцы, малороссы, хохлы: украинцы в этнической иерархии российской империи // Россия–Украина: история взаимоотношений. Москва, 1997. С.125–144.

Етап 2.

Підготувати доповіді на тему «Образ «свого» і «чужого» у творах світової літератури (на вибір)

СЕМІНАРСЬКЕ №8.

ТЕМА: ОБРАЗИ ІМПЕРІЇ І КОЛОНІЙ В ПОСТКОЛОНІАЛЬНИХ СТУДІЯХ

Етап 1.

Опрацювати монографію (на вибір) Е. Томпсон «Трубадури імперії».

П. Кралюк «Козацька міфологія України: творці та епігони»

Т. Гундорова «Постколоніальний роман генераційної травми та постколоніальне читання на Сході Європи». URL: <http://uamoderna.com/md/hundorova-postkolonial-novel-generational-trauma>

Етап 2.

ТЕМИ ПИСЬМОВИХ ПОВІДОМЛЕНЬ

1. Радянська імперія як об'єкт дослідження постколоніальної критики.
2. Тема постколоніальної травми в українській літературі.
3. Жіночі образи в літературі постколоніального дискурсу (на прикладі «Солодкої Дарусі» М. Матіос).
4. Подолання комплексу меншовартості в українській класичній
5. Образ імперії у творчості Р. Кіплінга.

**120 годин, із них аудиторних – 32 год., 16 лекційних, 16 семінарських,
8 год. – МКР, самостійна робота – 50 год. Форма контролю — іспит (30 год.)**

Іспит

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за	1 модуль		2 модуль		3 модуль		4 модуль	
		Кількість одиниць	Максимальн а кількість балів	Кількість одиниць	Максимальн а кількість балів	Кількість одиниць	Максимальн а кількість балів	Кількість одиниць	Максимальн а кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом:			54		54		54		54
Максимальна кількість балів:		216							
Розрахунок коефіцієнта:		3,6							

6.2.ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ЇЇ ОЦІНЮВАННЯ

- **Загальні методичні рекомендації:**

Згідно з навчальним планом, на самостійну роботу курсу «Історико-критичний дискурс класичної літератури» виділено 50 годин. За робочою програмою курсу це 4 теми, вивчення яких дає можливість збалансувати й розширити отриману під час лекцій інформацію і здобути на семінарських заняттях навички аналізу дослідницьких здобутків української та зарубіжної компаративістики.

План кожної з 4 тем, винесених на самостійне опрацювання, – це ключові питання, на які, готуючи (за бажанням) конспекти, необхідно звернути увагу. Для успішного освоєння матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання, радимо скласти конспект запропонованого джерела з розрахунку на те, що виконавець зможе скористатись власними записами (тезами) під час підготовки до іспиту.

- **Форма виконання:** письмова
- **Форма подання результатів** - файл текстового формату, створений у середовищі Microsoft Word.
- **Термін:** кожне з письмових завдань для самостійного опрацювання теми необхідно подати впродовж вивчення модуля, але не пізніше дати виконання відповідної модульної контрольної роботи.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Кількість балів	Оцінка
5	представлений матеріал розкриває і обґрунтовує тему, завдання виконано в повному обсязі
4	представлений матеріал недостатньо обґрунтований, виконане завдання містить неточності, які, проте, не впливають на зміст виконаної роботи
3	представлений матеріал недостатньо обґрунтований, виконане завдання містить неточності, які частково впливають на якість виконаної роботи
2	є неточності у викладенні матеріалу, відсутня логічна послідовність виконаної роботи
1	допущені фактичні помилки в змісті роботи, тема не розкрита

Максимальна оцінка - 5 балів:

Завдання для самостійної роботи №1

«ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ЕТАПУ УКРАЇНСЬКОЇ І ЗАРУБІЖНОЇ КОМПАРАТИВІСТИКИ»

На основі опрацьованого дослідження Д. Наливайка
«ЛІТЕРАТУРНА КОМПАРАТИВІСТИКА ВЧОРА І СЬОГОДНІ»
підготувати тези

1. Історичні етапи розвитку компаративних інтенцій:
 - 1) донауковий етап;

- 2) науковий етап.
2. Провідні школи компаративістики, їхні програми і наукові здобутки.
3. Визначальні риси сучасної компаративістики.

**Завдання
для самостійної роботи №2**

**«ЗАХІДНИЙ» І «СХІДНИЙ» ВЕКТОРИ УКРАЇНСЬКИХ
КОМПАРАТИВІСТСЬКИХ СТУДІЙ»**

На основі опрацьованого дослідження О.Білецького «УКРАЇНСЬКА
ЛІТЕРАТУРНА СЕРЕД ІНШИХ ЛІТЕРАТУР СВІТУ» підготувати тези

1. Давня українська література у зв'язках з літературами Західної Європи і Сходу.
2. Становлення нової української літератури і традиції західноєвропейської.
3. Кінець ХІХ – початок ХХ ст. і світовий контекст.
4. Міжтекстові зв'язки літератури ХХ ст.

**Завдання
для самостійної роботи №3**

**«ОСНОВНІ КОНЦЕПТИ ПСИХОАНАЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
УКРАЇНСЬКОЇ І ЗАРУБІЖНОЇ КОМПАРАТИВІСТИКИ**

На основі опрацьованого матеріалу

С. Павличко "Дискурс модернізму в українській літературі" (1999),
"Націоналізм, сексуальність, орієнталізм. Складний світ Агатангела
Кримського" (2000)

Л. Левчук "Психоаналіз, історія, теорія, мистецька практика" (2002)

Н. Зборовської "Психоаналіз і літературознавство" (2003)

Ю.Кузнецова "Психоаналіз як метод дослідження літератури
(прикладний аспект) (2014).

підготувати індивідуальне повідомлення (на вибір):

1. Творчість Т. Шевченка крізь призму психоаналізу (на прикладі кількох творів)
2. Проза М. Коцюбинського і психоаналітичний метод (на прикладі кількох творів).
3. Пограничні стани персонажів прози В. Стефаника (на прикладі кількох творів).
4. Психоаналітика драм В. Винниченка (на прикладі кількох творів).
5. Прочитання творів Марка Вовчка крізь призму (на прикладі кількох творів) .
6. Проза Панаса Мирного і дослідження людської душі. (на прикладі кількох творів)
7. Психоаналітична методологія у прочитанні прози В. Підмогильного (на прикладі роману "Місто").

**Завдання
для самостійної роботи №4**

**«ОСНОВНІ КОНЦЕПТИ ІМАГОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
УКРАЇНСЬКОЇ І ЗАРУБІЖНОЇ КОМПАРАТИВІСТИКИ»**

Опрацювати матеріал:

Наливайко Д. Літературна імагологія: Предмет і стратегії. Київ, 2005. 346 с.
Нойманн И. Использование «Другого». Образы Востока в формировании европейских идентичностей. Москва: Новое издательство, 2004. 335 с.

Підготувати доповідь за темою (на вибір)

1. Основні категорії літературної імагології (проілюструвати прикладами з художніх творів).
2. Здобутки в галузі української літературної імагології (аналіз 2-3 праць на вибір)
3. Здобутки в галузі української літературної імагології (аналіз 2-3 праць на вибір)
2. Національний колорит поезії Федеріко Гарсія Лорки.
3. Питання імагології в дослідженнях Д. Наливайка.
4. Національний колорит творчості Ясунарі Кавабата.
5. Питання імагології в дослідженнях Л. Грицик.
6. Питання імагології в дослідженнях Д. Затонського.
7. Національний колорит творчості Габріеля Гарсія Маркеса.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1. «Компаративна поетика»			
Тема 1. Особливості сучасного етапу української і зарубіжної компаративістики (12 год.)	реферат	5	IV
Змістовий модуль 2. «Діахронічний зріз української літератури: компаративний аспект»			
Тема 2. «Західний» і «східний» вектор українських компаративістських студій (12 год.)	реферат	5	VII
Змістовий модуль 3. «Психоаналітичний і герменевтичний аспекти у сфері компаративістики»			
Тема 3. Основні концепти психоаналітичних досліджень української і зарубіжної компаративістики (12 год.)	реферат	5	X
Змістовий модуль 4. «Імагологічний і постколоніальний аспекти компаративістики»			
Тема 4. Основні концепти постколоніальних та імагологічних досліджень української і зарубіжної компаративістики (14 год.)	реферат	5	XIII
Всього: 50 годин	Разом: 20 балів		

ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- **Загальні методичні рекомендації**

Модульні контрольні роботи – форма підсумкового контролю здобутих знань і вмінь кожного зі змістових модулів курсу. Їх виконання – це, зазвичай, логічне завершення лекційного та семінарського курсів, перевірки засвоєння тем на самостійне опрацювання, останній етап роботи перед іспитом.

- **Форма проведення:**

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі упродовж одного заняття (80 хв.). Кожен зі студентів отримує окремий варіант контрольного завдання, що містить 2 питання. Максимальна кількість отриманих балів за кожен – 25.

У разі відсутності студента на занятті з поважної причини можливість написати модульну контрольну роботу надається на індивідуальній консультації.

- **Критерії оцінювання:**

Оцінка	Бали	Вимоги
Відмінно	23-25	Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)
Дуже добре	20-23	Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (вище середнього рівень)
Добре	18-20	Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)
Задовільно	15-18	Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівень)
Достатньо	10-15	Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (нижче середнього рівень)
Незадовільно	6-10	Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)
Незадовільно	1-5	З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА 1.

1. Антропоцентризм як проблема філософії Григорія Сковороди.
2. Антропологічна складова літературознавчої філософії Д. Чижевського.
3. Досягнення українських науковців у царині літературознавчої антропології (Р. Гром'як, О. Галета, І. Папуша, Я. Поліщук, М. Ткачук, Л. Тарнашинська та ін.).
4. Естетичні проблеми сучасної філософської антропології.

5. Літературна антропологія як реакція на запити часу щодо зображення людини в різних аспектах її буття, її цілісного бачення через тканину художнього тексту.
6. Принципи літературної антропології (за дослідженням О.Підлісецької).
7. Ритуально-міфологічний підхід у вивченні літератури (М.Бодкін, Р.Чейз, А.Веселовський, Н.Фрай).
8. Структурно-лінгвістичні та семантичні дослідження міфотекстів (О.Фрейденберг, М.Бахтін, О.Лосєв, Є.Мелетинський, В.Іванов, В.Топоров, С.Аверинцев, Ю.Лотман).
9. Політичні та ідеологічні міфи (Р.Барт про міф як інструмент політичної демагогії);
10. М.Еліаде: соціалізм як новий есхатологічний міф.
11. Проблеми політичних міфів у дослідженнях Ж.Сорея, Р.Нібура, Х.Хетфілда, Дж. Маркуса.
12. Міфологічна модель радянської ідеології (за Є.Мелетинським).
13. Міфотворчість як тенденція ХХІ століття. Пошуки нераціоналістичних шляхів розвитку людської культури.
14. Дослідження тенденції авторської міфотворчості у дослідженнях Т.Мейзерської.
15. Дослідження тенденції авторської міфотворчості в дослідженнях Я. Поліщука.

МОДУЛЬНА КОНРОЛЬНА РОБОТА 2.

1. Античність як текст. Прецедентність античної художньої спадщини
2. Мотиваційний дискурс вивчення античної інтертекстуальності.
3. Біблія як найвеличніша апологія слова. Концепт «слова» (мови) в Біблії.
4. Особлива роль Біблії в середньовічній культурі.
5. Біблія і проблеми перекладу.
6. Основні напрями дослідження проблеми «Біблія як література»
7. Теорія традиційних сюжетів і образів: система основних понять, термінологічний апарат.
8. Типологія традиційних сюжетів і образів і співвідношення ТС і ТО.
9. Особливості функціонування ТСО (на основі досліджень представників «чернівецької» школи компаративістики).
10. Ізоморфізм традиційних образів і сюжетів. Основні аспекти їхньої адаптації (за дослідженням М. Шевчук).
11. Дослідження функціонування ТСО представниками «тернопільської» шкіл компаративістики.
12. Основні напрями дослідження традиційних (прецедентних) образів і мотивів у зарубіжній (французькій і німецькій) компаративістиці.

13. Основні напрями дослідження традиційних (прецедентних) образів і мотивів у зарубіжній (англійській) компаративістиці.

14. Основні напрями дослідження традиційних (прецедентних) образів і мотивів у зарубіжній (іспанській) компаративістиці.

15. Основні напрями дослідження традиційних (прецедентних) образів і мотивів у зарубіжній (американській) компаративістиці.

МОДУЛЬНА КОНРОЛЬНА РОБОТА 3.

1. Історичні етапи розвитку психоаналізу.
2. Фройдівська інтерпретація твору.
3. Юнгіанська психоаналітична інтерпретація.
4. Основні принципи лаканівського психоаналізу.
5. Риси психоаналізу як герменевтики: критика психоаналітичної теорії і практики.

6. Основні положення праці Ю. Хабермаса «Пізнання та інтерес».

7. «Регресивно-прогресивний» метод П. Рікера.

8. Психоаналітичні методології в українському літературознавстві.

9. Розробка Н. Зборовською психоаналітичної методології в українському літературознавстві.

10. Етапи формування герменевтики як науки, її основні напрями.

11. Особливості герменевтичного аналізу тексту.

12. Твір як джерело авторського світогляду крізь призму герменевтики (аналіз твору української літератури на вибір)

13. Твір як джерело відомостей про реалії часу (аналіз твору української літератури на вибір)

14. Твір як джерело авторського світогляду крізь призму герменевтики (аналіз твору зарубіжної літератури на вибір)

15. Твір як джерело відомостей про реалії часу (аналіз твору зарубіжної літератури на вибір)

МОДУЛЬНА КОНРОЛЬНА РОБОТА 4.

1. Імагологічний текст як літературний твір
2. Специфіка імагологічного літературного образу. «Я» і «Інший».
3. Праці німецьких філологів XIX ст. (Я. Грімм та ін.) як передісторія імагологічних досліджень.

4. Роль школи «Анналів» у формуванні традиції імагологічних досліджень.

5. Витоки традиції імагологічних досліджень в українській літературі.

6. Імагологічні дослідження І. Франка

7. Вектори сучасних імагологічних студій. Типологія імагологічних досліджень.

8. Роль досліджень Д. Наливайка в контексті українських імагологічних студій.

9. Формування методологічної основи постколоніальних студій. Дискурс орієнталізму наприкінці 1980-х рр. (аналіз праць Е.Саїда на вибір)
10. Від орієнталізму до дослідження антиімперських стратегій.
11. Теоретичні аспекти постколоніалізму як інтерпретаційної стратегії в сучасному українському літературознавстві.
12. Двовимірність українського постколоніального дискурсу
13. Основні категорії і концепти постколоніальних студій.
14. Постколоніальний вимір українських компаративних студій.
15. Дослідження «посттоталітарної свідомості» в українському літературознавстві.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ (ІСПИТ)

Критерії оцінювання знань студентів на іспиті:

Екзаменаційний білет містить 2 теоретичних питання і тестове письмове завдання.

Відповідь на кожне завдання оцінюється за 40-бальною шкалою залежно від рівня знань.

Тестове завдання містить 40 питань (по 1 балу за правильну відповідь) .

Результат іспиту визначається шляхом ділення суми балів, отриманих за всі 3 завдання, на їх кількість.

Рівень знань	Оцінка за 40-бальною шкалою	Критерії оцінювання відповіді
Відмінний рівень	30 – 40	<i>Відповідь студента:</i> містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання; демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв'язку між ними, вірно розуміння змісту основних теоретичних положень; вказує на вміння давати змістовний та логічний аналіз матеріалу з поставленого питання; демонструє здатність самостійно оцінювати різноманітні ситуації та робити власні висновки в разі неоднозначності характеру поставленого питання чи проблеми
Добрий рівень	20 – 29	<i>Студент дав досить повну та логічно обгрунтовану відповідь на поставлене питання, але в наявності наступні недоліки:</i> незначні неточності при поясненні; недостатньо розкритий предмет запитання, основні поняття носять тезисний характер; оформлення <u>екзаменаційної</u> роботи в цілому є акуратним, але містить виправлення; окремі формулювання є нечіткими; є в наявності інформація, що не відноситься до змісту <u>екзаменаційного</u> питання.
Задовільний рівень	10 – 19	<i>Студент дав відповідь на поставлене питання, однак допустив суттєві помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме:</i> зміст відповіді свідчить про невірне розуміння окремих аспектів поставленого питання; - відповідь елементарна, свідчить про недостатню обізнаність з основними науковими теоріями і концепціями, що стосуються питання; - відповідь викладена недостатньо аргументовано, не містить аналізу проблемних аспектів поставленого питання; - у роботі багато грубих орфографічних помилок

Незадовільний рівень	0 – 9	Студент взагалі не відповів на питання, або його відповідь є неправильною, тобто містить грубі змістовні помилки щодо принципових аспектів поставленого питання. Аргументація відсутня взагалі або ж є абсолютно аналогічною.
-----------------------------	-------	---

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ІСПИТУ)

1. Французьке порівняльне літературознавство другої половини ХХ ст.: досягнення і теми дискусій. Тематичний принцип порівняння. «Новий компаративізм». Подолання європоцентризму.
2. Досягнення німецького порівняльного літературознавства. Звернення до «рецептивної естетики». Включення в компаративістських теорію різних літературознавчих парадигм.
3. Англо-американська компаративістика ХХ століття. Особливості і шляхи розвитку англо-американської школи компаративістики.
4. Постмодерна модель компаративістики. Компаративізм і структуралізм. Міфологічна школа ХХ століття і порівняльне літературознавство. Концепція інтертекстуальності і порівняльне літературознавство.
5. Досягнення українських науковців у царині літературознавчої антропології (Р. Гром'як, О. Галета, І. Папуша, Я. Поліщук, М. Ткачук, Л. Тарнашинська та ін.).
6. Літературна антропологія як реакція на запити часу щодо зображення людини в різних аспектах її буття, її цілісного бачення через тканину художнього тексту. Принципи літературної антропології.
7. Ритуально-міфологічний підхід у вивченні літератури (М.Бодкін, Р.Чейз, А.Веселовський, Н.Фрай). Структурно-лінгвістичні та семантичні дослідження міфотекстів (О.Фрейденберг, М.Бахтін, О.Лосєв, Є.Мелетинський, В.Іванов, В.Топоров, С.Аверинцев, Ю.Лотман).
8. Політичні та ідеологічні міфи (Р.Барт про міф як інструмент політичної демагогії. Проблеми політичних міфів у дослідженнях Ж.Сореля, Р.Нібура, Х.Хетфілда, Дж. Маркуса. Соціалізм як новий есхатологічний міф (М.Еліаде). Міфологічна модель радянської ідеології (за Є.Мелетинським).
9. Міфотворчість як тенденція ХХІ століття. Пошуки нераціоналістичних шляхів розвитку людської культури. Дослідження українськими науковцями питань міфотворчості.
10. Античність як текст. Прецедентність античної художньої спадщини. Мотиваційний дискурс вивчення античної інтертекстуальності.
11. Дослідження античності як інтертексту в сучасному українському літературознавстві.
12. Біблія як найвеличніша апологія слова. Концепт «слова» (мови) в Біблії. Основні напрями дослідження проблеми «Біблія як література»

13. Теорія традиційних сюжетів і образів: система основних понять, термінологічний апарат. Типологія традиційних сюжетів і образів і співвідношення ТС і ТО.
14. Особливості функціонування ТСО (на основі досліджень представників «чернівецької» і «тернопільської» шкіл компаративістики).
15. Основні напрями дослідження традиційних (прецедентних) образів і мотивів у зарубіжній компаративістиці.
16. Історичні етапи розвитку психоаналізу. Типологія психоаналітичних інтерпретацій (методологій)
17. Фройдівська інтерпретація твору (твір для аналізу на вибір).
18. Юнгівська психоаналітична інтерпретація (твір для аналізу на вибір).
19. Основні принципи лаканівського психоаналізу (твір для аналізу на вибір).
20. Риси психоаналізу як герменевтики: критика психоаналітичної теорії і практики. Основні положення праці Ю. Хабермаса «Пізнання та інтерес». «Регресивно-прогресивний» метод П. Рікера.
21. Психоаналітичні методології в українському літературознавстві. Розробка Н. Зборовською психоаналітичної методології в українському літературознавстві.
22. Етапи формування герменевтики як науки, її основні напрями. Особливості герменевтичного аналізу тексту.
23. Твір як джерело авторського світогляду крізь призму герменевтики (аналіз твору на вибір). Твір як джерело відомостей про реалії часу (аналіз твору на вибір)
24. Імагологічний текст як літературний твір. Специфіка імагологічного літературного образу. «Я» і «Інший».
25. Класичний етап формування традиції імагологічних досліджень. Праці німецьких філологів ХІХ ст. (Я. Грімм та ін.) як передісторія імагології. Роль школи «Анналів» у формуванні традиції.
26. Витоки традиції імагологічних досліджень в українській літературі. Імагологічні дослідження І. Франка
27. Вектори сучасних імагологічних студій. Типологія імагологічних досліджень. Роль досліджень Д. Наливайка в контексті українських імагологічних студій.
28. Формування методологічної основи постколоніальних студій. Дискурс орієнталізму наприкінці 1980-х рр. (аналіз праць Е. Саїда на вибір)
29. Від орієнталізму до дослідження антиімперських стратегій. Теоретичні аспекти постколоніалізму як інтерпретаційної стратегії в сучасному українському літературознавстві. Основні категорії і концепти постколоніальних студій
30. Двовимірність українського постколоніального дискурсу. Дослідження «посттоталітарної свідомості» в українському літературознавстві.

ПІДСУМКОВЕ ТЕСТУВАННЯ

1. Обрати ключові категорії імагології

- 1) етнообраз, літературний образ, «Інший»
- 2) «Свій», «Чужий», стереотип, літературний образ
- 3) «Свій», «Чужий», стереотип, етнообраз

2. Поняття «національного характеру» пов'язали у своїх дослідженнях з категоріями «національний менталітет» і «національна картина світу»

- 1) Представники школи «Анналів»
- 2) Постструктуралісти
- 3) Французькі неокласики

3. До якого історичного періоду формування психоаналізу характерним є погляд на нього як на герменевтику?

- 1) дофрейдистський
- 2) класичний (фрейдистський)
- 3) сучасний (постмодерний)

4. Автор праці «Кофлікт інтерпретацій. Нариси про герменевтику»

- 1) Ю. Хабермас
- 2) П. Рікер
- 3) Д.А.Пажо

5. «Типові риси, соціокультурні норми, культурні моделі і код прочитання – це, на думку Д.А.Пажо, маркери

- 1) національного стереотипу
- 2) національного образу
- 3) імагологічного дослідження

6. Методологічна основа постколоніальних досліджень -- це праці

- 1) Едварда Саїда («Орієнталізм» і «Культура та імперіалізм»)
- 2) Є.Томпсон «Трубадури імперії: Російська література і колоніалізм»
- 3) О. Еткінд («Внутрішня колонізація. Імперський досвід Росії»)

7. Дослідження антиімперських стратегій та ідеологій, питання глобалізації, багатокультурності й аналіз різних форм підпорядкування – це завдання

- 1) імагології
- 2) постколоніальний студій
- 3) гендерних студій

8. Уперше в українському літературознавстві методіку постколоніальних досліджень розробив

- 1) Олексій Сінченко
- 2) Тамара Гундорова
- 3) Марко Павлишин

9. Наріжним каменем дискусії, що визначила два вектори постколоніального дискурсу в українському літературознавстві, стала проблема

- 1) ідеології
- 2) мови
- 3) традиції

10. Дослідники Гомі Бгабга, Арун П. Мукгерджі та Саймон Дюрінг, на думку П.Іванишина, є представниками

- 1) «культурного імперіалізму»
- 2) «культурного націоналізму»
- 3) «культурного космополітизму»

11. Розробка наукової генези імагології належить

- 1) античним філософам
- 2) школі «Анналам»

3) представникам американської «нової критики»

12. Першим спроектував етнолінгвістичну тотожність на історію літератури

- 1) Я. Грімм
- 2) Дж. Лірсен
- 3) Ф. Шлегель

13. За психоаналітичною теорією Ж.Лакана, «Я» мислиться як

- 1) антагонізм «Іншому»
- 2) суб'єкт власного відзеркалення або тіні
- 3) як «Інший-Чужий»

14. Основна ідея імагологічних досліджень І. Франка

- 1) Протиставлення «Свій» - «Чужий»
- 2) Репрезентація українця як «Свого»
- 3) Візія українця як «Іншого»

15. Класифікацію імагологічних досліджень запропонував

- 1) Д. Наливайко
- 2) В.Орехов
- 3) Ж.-М.Моруа

16.Теза про те, що «несвідоме структурується як мова» лежить в основі

- 1) юнгівської інтерпретації
- 2) лаканівського психоаналізу
- 3) фрейдистського аналізу

17. Інтерпретацію як основу психоаналітичного методу проголосив

- 1) К.Г.Юнг
- 2) Ю.Хабермас
- 3) П.Рікер

18. Вперше в українському літературознавстві обґрунтовано психоаналітичну методологію

- 1) І.Франком
- 2) Н.Зборовською
- 3) Л.Ушкаловим

19. Перетворення художнього тексту на «перевернуту лійку» завдяки застосуванню психоаналізу обґрунтував

- 1) Гадамер
- 2) Лакан
- 3) Юнг

20. «Регресивно-прогресивним» назвав свій метод досліджень

- 1) З.Фрейд
- 2) К.Г.Юнг
- 3) П.Рікер

21. Поділ наук на емпірико-аналітичні, історико-герменевтичні та соціально-критичні запропонував

- 1) Ю. Хабермас у «Пізнанні та інтересі»
- 2) П. Рікер у «Конфлікті інтерпретацій»
- 3) А. Грюнбаум у «Теорії Фрейда та філософія науки»

22. Неусвідомлена жіноча сутність чоловіка, котра реалізується у снах і творчості образами жінок – це, за К.Г.Юнгом

- 1) Анімус
- 2) Аніма
- 3) Персона

23. Психоаналітичне тлумачення біографії і психоаналітичне тлумачення тексту – це два різновиди психоаналітичної інтерпретації

- 1) фрейдівської

- 2) юнгіанської
- 3) лакканівської

24. Мистецтво тлумачити щось незрозуміле чи навіть «викривлене», пояснювати сенс чужої мови, розкривати зміст різноманітних знаків і символів – це

- 1) імагологія
- 2) герменевтика
- 3) міфокритика

25. Основні напрями герменевтичних досліджень:

- 1. історико-гносеологічний, історико-психологічний, порівняльно-історичний;
- 2. історико-психологічний, порівняльно-історичний, імагологічний;
- 3. рецептивний, історико-психологічний, порівняльно-історичний.

26. Європейська традиція герменевтики бере початок від

- 1) Тлумачення античних і християнських текстів
- 2) філософських трактатів XVIII ст.
- 3) праць представників школи «Анналів»

27. Який із принципів герменевтичного методу передбачає застосування ментального лексикону:

- 1) принцип когнітивності
- 2) принцип циклічності
- 3) принцип інтерпретації прочитаного

28. Філософського змісту герменевтиці надав

- 1) Ф. Шлейєрмахер
- 2) Ю.Хабермас
- 3) П.Рікер

29. «Автобіографічний» договір автора – це реалізація такого принципу

- 1) принципу діалогізму
- 2) принципу інтерпретації прочитаного
- 3) принципу когнітивності

30. Автор концепції герменевтики як методології гуманітарних наук

- 1) В. Дільтей,
- 2) Ф Шлейєрмахер
- 3) А.Грюнбаум

31. Конструкт, який апелює до духовно-ініціативного сприйняття різними поколіннями, є носієм стійких і стабільних, позаситуативно вагомих інформації, ідей, умонастроїв, змістів – осередком духовно-практичного досвіду давніх греків і римлян, – це

- 1) антична цивілізація
- 2) антична історія
- 3) антична література

32. Античність як прецедентний текст належить до типу

- 1) національно-прецедентні, універсально-прецедентні.
- 2) соціумно-прецедентні, універсально-прецедентні.
- 3) соціумно-прецедентні, національно-прецедентні.

33. «Подвійна» чи «потрійна» семіотизація тексту – це результат впливу

- 1) домінантного літературного стилю;
- 2) творчої індивідуальності письменника;
- 3) наявності чи відсутності «посередника» в прецедентному зверненні

34. Коментар належить до такого напрямку освоєння інонаціонального тексту, як

- 1) літературно-критичний
- 2) культурно-філологічний
- 3) літературно-художній

35. Аналіз алюзій, ремінісценцій, цитат, інших способів актуалізації асоціативних

знань належить до такого різновиду вертикального контексту, як

- 1) власне філологічний
- 2) соціально-історичний
- 3) індивідуально-авторський

36. Поняття «великий» і «малий» історичний час ввів у науковий вжиток

- 1) Ю. Караулов
- 2) М.Бахтін
- 3) В. Топоров

37. Веди, Авесту, Біблію, Коран об'єднує поняття

- 1) збірки світової мудрості
- 2) найдавніші пам'ятки писемної літератури
- 3) сакральні книги

38. Сакральне – центральна категорія

- 1) античного Сходу
- 2) християнської культури Середньовіччя
- 3) західноєвропейської літератури романтизму

39 Мова Біблії мислиться як

- 1) мовлення Бога
- 2) мовлення людини-автора
- 3) мовлення Бога, що передане через «людського автора»

40. Основоположними поняттями, які утверджує Біблія, є

- 1) монотеїзм, совість, свідомість
- 2) совість, свідомість, політеїзм
- 3) політеїзм, свідомість, тілесність

41. Сакральними мовами називали

- 1) Латину, старослов'янську і грецьку
- 2) Латину, грецьку і старосврейську
- 3) Старослов'янську, грецьку і старосврейську

42. Одна з проблем в сучасній науковій інтерпретації Біблії – це

- 1) Погляд на Біблію як на «міфологію»
- 2) Відсутність досліджень нарації Біблії
- 3) Відсутність герменевтичного аналізу біблійних текстів

43. Роль Біблії як інтертексту послабилась у

- 1) Середні віки
- 2) добу бароко і Просвітництва
- 3) добу Просвітництва і марксизму

44. Біблійна інтертекстуальність найбільш характерна

- 1) радянським письменникам 50-80-х років XX ст.
- 2) американським письменникам XIX – XX ст.
- 3) західноєвропейським письменникам XVIII ст.

45. Структура Біблії

- 1) Старий і Новий Заповіти
- 2) Медінські і Мекканські сури
- 3) П'ятикнижжя Мойсеев і Євангелія

46. Ідея структури літературного твору, яка містить стилістику, композицію і тематику належить

- 1) Структуралістам;
- 2) О.Потебні;
- 3) В. Шкловському, М. Бахтіну, О. Фрейденберг .

47. У багаторівневій структурі твору тематику поділяють на

- 1) особистісну і суспільну
- 2) особистісну і філософську

3) суспільну і настроєву

48. Які поняття структурують поетику, на думку Г.Клочека:

1) „художність”, „система творчих принципів”, „художня форма”, „цілісність”, „системність”, „майстерність письменника;

2) „художність”, „система творчих принципів”, „цілісність”, „системність”, „майстерність письменника

3) „художність”, „художня форма”, „системність”, „майстерність письменника

49. Створення індивідуальної поетичної цілісності, співвіднесення та функціональний узаємозв'язок усіх суттєвих компонентів – це мета

1) Макропоетики

2) Мікропоетики

3) Порівняльної поетики

50. Тлумачення поетики як конструкту моделі авторської свідомості притаманне

1) М. Кодаку

2) Д.Ліхачову

3) О.Потебні

51. Колективно творена, багаторівнева система традиційних мистецьких засобів, яка протилежна індивідуальному використанню мистецьких засобів у конкретному мовленнєвому акті або літературному тексті – це

1) літературний стиль

2) літературний код

3) літературний напрям

52. Зразки порівняльної поетики в українському материковому літературознавстві ХХ ст. запропонували

1) І.Франко

2) київські неокласики

3) Д. Чижевський

53. На розуміння поняття інтертекстуальності вплинули

1) Теорія діалогічності М. Бахтіна і пародії Ю. Тинянова

2) Теорія Ф. де Соссюра і О.Потебні

3) Концепція пародії Ю. Тинянова

54. Інтертекстуальність є глобальною літературною категорією, що забезпечує множинність та безмежність продукування нових художніх творів у різні історико-літературні епохи, вважав(ла)

1) Р.Барт

2) Ю. Кристева

3) М.Бахтін

55. Властивість ризому розриватись у будь-якому місці, внаслідок чого вона перебудовується на іншу лінію це :

1) принцип множинності

2) принцип незначущого розриву

3) принцип картографії та декалькомації

56. Виявами такого типу інтертекстуальності, як співприсутність

1) алюзія, цитата, ремінісценція

2) алюзія, цитата, референція, плагіат

3) стилізація, алюзія, цитата, плагіат

57. Поняття «інтретекстуальність» корелює з поняттям «інтертекст»

1) як процес та результат

2) як причина і наслідок

3) як центр і периферія.

58. Співприсутність і деривація – це типологічні різновиди інтертекстуальності, запропоновані

- 1) Ж.Женеттом
- 2) Н. П'єге-Гро
- 3) Н.Фатєєвою

59.У праці Ж. Дельоза «Логіка смислу» обґрунтоване поняття

- 1) інтетексту
- 2) інтертекстальності
- 3) ризоми

60. Автономію тексту (твору) заперечували

- 1) неокласики
- 2) формалісти
- 3) постструктуралісти

6.6.Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Недостатньо	0-59

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

1. *Бакула Б.* Кілька міркувань на тему інтегральної компаративістики (Фрагменти із розділу кн. Б.Бакули «Historia i Komparatystyka». Posnan / 2000) // Слово і час. – 2002. – № 3. – С 51.
2. *Барабаш Ю.* Франкові причинки до української гоголіани // Той, хто відродив Могилянку. – К.: Києво-Могилянська академія, 2007. – С. 425.
3. *Барт Р. S/Z* / Ролан Барт; – М. : РИК „Культура”; Изд-во фонда “Нево” – “Ad Marginem”, 1994. – 303 с.
4. *Будний В., Ільницький М.* Порівняльне літературознавство. – К.: Києво-Могилянська академія, 2008.
5. *Брюнель П.* Вступ до «Стислого курсу порівняльного літературознавства» // Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. – С. 107. 19.
6. *Вайсштайн У.* Порівняння літератури з іншими видами мистецтва: сучасні тенденції й напрями дослідження в літературознавчій теорії й методології // Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. – С. 375. 15.
7. *Грабович Г.* До історії української літератури. – К.: Критика. – С. 595.
8. *Хейзинга Й.* Homo ludens. В тени завтрашнього дня / Йохан Хейзинга – М.: Прогресс; Прогресс-Академия, 1992. – 464 с.;
9. *Poe E.A.* The Poetic Principle // Poe E.A. The Complete Tales & Poems. – N.Y.: New American Library, 1984. – P. 889-907;
10. *Poe E.A.* Music & Poetry // The Portable Poe. Selected & edited with an Introduction and Notes by Philip van Doren Stern. – N.Y : Bantam books, 1977. – P. 650-653;
11. *Вітгенштайн Л.* Філософські дослідження / Людвіг Вітгенштайн // Вітгенштайн Л. Tractatus logico-philosophicus. Філософські дослідження. – К.: Основи, 1995. – 311 с.;
12. *Жост Ф.* Порівняльне літературознавство як філософія літератури // Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. – С 73.
13. *Зепетнек С.* Нова компаративістика як теорія і метод // Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. – С 150-153
14. *Лосев А. Ф.* О пропозициональных функциях древнейших лексических структур / Алексей Федорович Лосев // Лосев А. Ф. Знак. Символ. Миф : труды по языкознанию. – М.: Изд. Моск. ун-та, 1982. – С. 246-279;
15. *Інгарден Р.* Про пізнавання літературного твору (фрагменти) / Роман Інгарден // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – [2-е вид., доп.]. – Л.: Літопис, 2002. – С. 176-206;
16. *Касперський Е.* Про теорію компаративістики // Література. Теорія. Методологія. – К.: Києво-Могилянська академія, 2006. – С. 530.
17. *Літературна компаративістика.* Вип. III. Част. 1, 2. К.: Стилос, 2008.
18. *Лотман Ю. М.* Миф – имя – культура / Ю. М. Лотман, Б. А. Успенский // Лотман Ю. М. Семиосфера. Культура и взрыв. Внутри мыслящих миров. Статьи. Исследования. Заметки (1968-1992)– СПб.: Искусство-СПБ, 2004. – С. 525-543;
19. *Лотман Ю. М.* Текст в тексте (Вставная глава) / Юрий Михайлович Лотман // Лотман Ю. М. Семиосфера. Культура и взрыв. Внутри мыслящих миров. Статьи. Исследования. Заметки (1968-1992)– СПб.: Искусство-СПБ, 2004. – С. 62-73;
20. *Маріно А.* Компаративістська «поетика» // Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. – С. 236.
21. *Наливайко Д.* Теорія літератури й компаративістика. – К.: Києво-Могилянська академія, 2006. – С. 5.

22. *Наливайко Д.* Сучасне порівняльне літературознавство як третій етап наукової компаративістики // Той, хто відродив Могилянку. – К.: Києво-Могилянська академія, 2007. – С. 407-424.
23. *Наливайко Д.* Компаративістика й історія літератури. – К.: Акта. – 2007. – С. 3.
24. *Наливайко Д.* Літературна компаративістика вчора і сьогодні // Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія. – К.: Києво-Могилянська академія. – 2009. – С 30.
25. *Пригодій С. М.* Критика «читацького відгуку» (на матеріалі оповідання Е. По „Падіння дому Ашерів”) / Сергій Михайлович Пригодій // Наукові записки: зб. наук. пр. / КНУ ім. Тараса Шевченка; – К.: КПВД „Педагогіка”, 2004. – Т. XIII: Ін-т філології. – С. 249-258;
26. *Пригодій С.* Американо-українська компаративістика: за і проти // Art line. – 1997. – №2. – С. 46-47.
27. *Саїд Е.* Орієнталізм. – К.: Основи, 2001; Саїд Е. Культура й імперіалізм. – К.: Критика, 2007.
28. *Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія.* За ред. чл.-кор. НАНУ Д.Наливайка. – К.: Києво-Могилянська академія, 2009.
29. *Уліцька Д.* Феноменологічна філософія літератури / Данута Уліцька // Література. Теорія. Методологія: зб. наук. ст. – К.: Вид. дім ”Києво-Могилянська академія”, 2006. – С. 38-55;
30. *Fokkema D.* Comparative Literature and the New Paradigma // Canadian Review of Comparative Literature, 1982. – P. 13-14.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

- Бондар К. Компаративістика потрібна сучасній школі // Всесвітня література в сучасній школі. 2012. № 4. С.2– 4.
- Волощук Е., Бегун Б. Аналіз літературного произведения в школі. К., 2001. С.3 – 70.
- Галай О. Порівняльна характеристика образів Гобсека та Герасима Калитки за повістю О. де Бальзака «Гобсек» і п'єсою І.Карпенка-Карого «Сто тисяч». *Всесвітня література в сучасній школі.* 2012. № 5/ С. 32-36.
- Гальчук О. «Не минає міт!...»% античний текст у поетичному просторі української літератури 1920-1930-х рр. Чернівці: Книга-XXI, 2013. 551 с.
- Гальчук О. Тексти по колу: пізнати Себе в Іншому. Київ: Центр учбової книги, 2019. 268 с.
- Гетьманенко І. Ефективність порівняльної методики на уроках світової літератури // Всесвітня література в сучасній школі. – 2012. – № 4. – С.2-3.
- Гиршман М.М. Литературное произведение. Теория и практика анализа. – М., 1991. – 200 с.
- Горідько Ю.Д. Чи можливий філологічний аналіз на уроках зарубіжної літератури? // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України.– 2000. – №5. – С.12 – 15.
- Градовський А. Формування в майбутніх учителів літератури науково-методичних засад порівняльної інтерпретації твору // Серія “Філологічні науки”. – 2010. – № 6. – С.127-132.
- Кірієнко Т.С. Застосування елементів компаративного аналізу текстів на уроках літератури //Таврійський вісник освіти. – 2011. – №4. – С.127- 132.
- Клименко Ж. Формування компаративістської компетентності учнів у процесі вивчення світової літератури // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2011. – № 6. – С.12-16 .

Лихохід В.. Методика викладання світової літератури із застосуванням елементів компаративістики // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. –2011. – № 9. – С. 26-33.

Марко В.П. Основи аналізу літературного твору: Навчально-методичний посібник для студентів і вчителів. – Кіровоград, 2003. – 32с.

Мацевко-Бекерська Л. Компаративістика? Так! Але не як випадкові фрагменти, а як чітка схема аналізу твору // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2000. -№11. – С. 6-10.

Мірошніченко Л.Ф. Аналіз художнього твору / Мірошніченко Л.Ф., Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: Підручник. – К.: Вища школа, 2007. – С.199 –205 .

Мірошніченко Л.Ф., Ніколенко О.М., Маранцман В.Г. "Слідом за автором", пообразний, проблемно-тематичний шляхи аналізів // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України.– 2004. – №6. – С.24–29.

Моклиця М.В. Методи аналізу художнього тексту в сучасному літературознавстві // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2004.– №6. – С.10–11 .

Мурзо Т. Уроки компаративного аналізу – вимога часу// Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2011. – № 6. – С.5-11.

Ненько І.Я. Не відкидати роботу з художнім перекладом, а вчитись специфіці її проведення // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України.– 2002.– №4. – С.3– 4.

Ніколенко О. Компаративний підхід у вивченні світової літератури у старших класах загальноосвітньої школи // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2011. – № 6. – С.16-23.

Ситченко А.Л. Методичні умови розвитку в учнів умінь літературного аналізу // Зарубіжна література в навчальних закладах. –2006. –№4. – С.5–7.

Ткаченко А.О. Філологічний аналіз і синтез твору // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. –2004. – №7. –С.53–58.

Токмань Г. Методи літературознавчого аналізу в школі // Дивослово. – 1999.– №6 .

Форсюк В. Компаративна методика уроків для учнів різновікового складу. // Всесвітня література в сучасній школі. – 2012. – № 4. – С.3–5.

Хроменко І. Компаративний аналіз художнього твору . Заняття № 9// Зарубіжна література в школах України. – 2013. – № 1. – С.8-15.

Чередник Л.А. У пошуках істини (Метод компаративного аналізу при вивченні зарубіжної літератури) // Всесвітня література та культура в середніх навчальних закладах України. – 2001. – № 7.

Шалагінов. Літературна компаративістика в школі. Можливості й труднощі // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2011. – № 6. – С.2-5 .

Штейнбук Ф.М. Шкільний аналіз художніх творів на уроках зарубіжної літератури /Штейнбук Ф.М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2007. – С.80 –120 .

Лотман Ю.М. Анализ поэтического текста. М., 1972.

Маранцман В.Г. Анализ литературного произведения и читательское восприятие школьников. Л., 1974. – 342с.

Мухомеджановий С.О., Рижко О.С. Текстуальний та інтертекстуальний аналіз постмодерністського твору (Урок осягнення ідейного змісту роману П.Зюскінда "Запахи") // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України.– 2005. – №4

Мущенко Е.Г. Разница "контекстов" при анализе художественного произведения в вузе и школе // Литература в школе. – 1997. – №3. – С. 95–100.

Степанишин Б.І. Загальношкільні й літературно-методичні засоби аналізу художнього твору // Дивослово.– 1994. – № 7

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

ДО 1 МОДУЛЯ

ТЕКСТ. КОНТЕКСТ. ІНТЕРТЕКСТ:

text-intertext.in.ua

ДО 2 МОДУЛЯ

1. ЛЕКЦІЯ Н.В.ШЕЛКОВОЇ «СИМВОЛІЗМ ЄВАНГЕЛІЙ. ЗАГАДКА УСІКНОВЕННЯ ГОЛОВИ ІОАНА ХРЕСТИТЕЛЯ»

<https://www.youtube.com/watch?v=JYUrqB1PTys>

2. БІБЛІЙНІ ОБРАЗИ ТА МОТИВИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ: ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

<https://www.youtube.com/watch?v=TF-qTwEMb34>

3. БІБЛІЙНІ ТА АГІОГРАФІЧНІ СЮЖЕТИ В ТВОРАХ МИСТЕЦТВА - YOUTUBE

<https://www.youtube.com/watch?v=NOW4G99OrQk>

УКРАЇНСЬКА АНТИЧНІСТЬ

https://uk.wikipedia.org/wiki/Українська_античність

ДО 3 МОДУЛЯ

ЛЕКЦІЇ «ВВЕДЕННЯ В ПСИХОАНАЛІЗ. З.ФРЕЙД»:

<https://www.youtube.com/watch?v=gdjquEHhJQ0>

САМ НА САМ З К.Г.ЮНГОМ: <https://www.youtube.com/watch?v=PxXa9PWeo84>

Левчук Л.Т. Психологія: Історія, теорія, мистецька практика : Навчальний посібник для студ. гуманіт. спец. вузів. Київ: Либідь, 2002. 256 с.

ДО 4 МОДУЛЯ

Dyserinck H. Imagology and the Problem of Ethnic Identity [Електронний ресурс] / Н. Dyserinck. URL : <http://www.interculturalstudies.org/ICS1/Dyserinck.shtml>.

Leerssen J. National identity and national stereotype [Електронний ресурс] / J. Leerssen. URL : <http://cf.hum.uva.nl/images/info/leers.html>.

Плагіат — це вірус, який пронизує наше суспільство: інтерв'ю з Тамарою Гундоровою (24.09.2019)

<https://hromadske.ua/posts/plagiat-ce-virus-yakij-pronizuye-nashe-suspilstvo-intervyu-z-tamaroyu-gundorovoyu>

Дискусія «Колізії модерної ідентичності і дух літератури» з нагоди виходу в світ українського видання книжки Йоханана Петровського-Штерна «Анти-імперський вибір: постановня українсько-єврейської ідентичності» відбулася 3 червня 2018 року на VIII Книжковому Арсеналі

https://krytyka.com/ua/solutions/podcasts/video/dyskusiya-koliziyi-modernoyi-identychnosti-i-dukhliteratury-chastyna-2?domain_switch=full